

ReSPECt protocol KBS De Zandberg *(anti-pestprotocol)*

Pesten is een probleem dat helaas overal voor kan komen, zo ook op een basisschool. Op De Zandberg tolereren wij pesten niet. In dit protocol beschrijven we wat we onder pesten verstaan, welke preventieve maatregelen we nemen om problemen zoveel mogelijk te voorkomen en welke stappen we zetten als er toch melding wordt gemaakt van pestgedrag.

Pesten of plagen?

Kinderen vinden het soms best lastig om het verschil te zien tussen pesten en plagen. Een belangrijk verschil tussen pesten en plagen is dat plagen incidenteel gebeurt en dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen de betrokken personen. Het gedrag bij plagen is onschuldig en gaat meestal om een vorm van spel. Plagen wordt door betrokkenen niet bedreigend of echt vervelend gevonden.

Bij pesten is er wel sprake van een machtsverschil. Dezelfde persoon wordt regelmatig en systematisch bedreigd en/of geïntimideerd. Pesten gebeurt vaak stiekem en is daardoor moeilijk te herkennen en aan te pakken.

Belangrijk: De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is!

Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Pesten kan allerlei vormen aannemen. Hieronder volgen een aantal categorieën met voorbeelden van het bijbehorende gedrag.

Verbaal: dreigen, belachelijk maken, uitlachen of een bijnaam geven op basis van lichaamskenmerken, afkomst, geloof of seksuele voorkeur of n.a.v. een verkeerd antwoord in de klas.

Fysiek: duwen, spugen, schoppen, slaan, laten struikelen, krabben, bijten of aan de haren trekken.

Intimidatie: een leerling achterna blijven lopen of ergens opwachten, iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten, dwingen om bezit af te geven of geld/andere zaken mee naar school te nemen of seksuele intimidatie.

Isolatie: uitsluiten door een klasgenoot, voortdurend duidelijk maken dat hij/zij niet gewenst is, roddelen of negeren.

Stelen of vernielen van bezittingen: afpakken, beschadigen en kapotmaken van spullen.

Cyberpesten: vormen van pesterij die gebruik maakt van ICT (internet, smartphone, computer) om anderen lastig te vallen, te bedreigen of te beledigen. Slachtoffers worden vooral belaagd via sociale netwerken. De meest voorkomende vormen van cyberpesten zijn beledigingen, vernederende boodschappen versturen via chat en/of sociale platformen en het op het internet plaatsen van filmpjes, foto's of privégegevens van de ander.

Preventieve activiteiten

De eerste weken van een schooljaar zijn belangrijk voor een groep. Een goede sfeer is prettig voor leerlingen, leerkrachten én ouders. In de weken na de zomervakantie geven wij daarom extra aandacht aan positieve groepsvorming en oudercontact. Deze weken worden ook wel de “Gouden Weken” genoemd.

Tijdens de Gouden Weken worden er klassikaal positieve groepsregels geformuleerd. Daarnaast worden er dagelijks “energizers” gedaan en is er aandacht voor coöperatief leren, waarbij samenwerken centraal staat.

Na de kerstvakantie krijgt dit een vervolg tijdens de “Zilveren Weken”.

Op De Zandberg wordt PBS (Positive Behavior Support) ingezet om een veilig en positief klimaat te creëren dat alle leerlingen in staat stelt optimaal te profiteren van het onderwijsaanbod. Het is gericht op het versterken van gewenst gedrag en het voorkomen van probleemgedrag.

Daarnaast wordt er in elke groep gewerkt met de Kanjertraining. De Kanjertraining bestaat uit een serie lessen met bijbehorende oefeningen. De methode is bedoeld om de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief).

De Kanjertraining beoogt in zijn aanpak om het gedrag bespreekbaar te maken en handvatten aan te reiken om gedragsverandering tot stand te brengen; “Hoe gaan we met elkaar om?” Op deze wijze proberen wij gestructureerd aandacht te besteden aan de sociale vaardigheden van alle kinderen.

Alle leerkrachten op school zijn gecertificeerde “kanjertrainers”.

Aanpak

Helaas zijn de preventieve activiteiten niet altijd toereikend en kan er toch sprake zijn van pestgedrag. Dit gedrag kan gesignaleerd worden door leerkrachten/medewerkers, leerlingen, ouders of andere betrokken personen (bijv. externe RT'er).

Bij pesten zijn altijd meerdere partijen betrokken, namelijk:

- De gepeste leerling(en)
- De pester(s)
- De ouders/verzorgers
- De klasgenoten (middengroep)
- De school/leerkracht

We gebruiken de Vijfsporenaanpak van Bob van der Meer om het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokken partijen, namelijk:

- Hulp aan de gepeste leerling(en)
- Hulp aan de pester(s)
- Professionaliseren van en hulp bieden aan ouders
- Mobiliseren van de zwijgende middengroep
- Als school de verantwoordelijkheid nemen en professionalisering leerkrachten

Wanneer leerlingen elkaar pesten proberen zij en wij:

- Er eerst zelf uit te komen¹.
- Op het moment dat de leerlingen er niet zelf uitkomen, schakelen zij de hulp van de groepsleerkracht in en leggen zij het probleem voor.
- De groepsleerkracht brengt de partijen samen voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

¹ Ook als kinderen ruzie hebben, streven wij ernaar dat ze dit eerst samen proberen op te lossen en uit te praten. Als ze er zelf niet uitkomen, schakelen ze de hulp van de groepsleerkracht in.

- Indien er sprake is van herhaaldelijke ruzie of pesten schakelt de groepsleerkracht de hulp in van de betreffende teamcoördinator en wordt de coördinator sociale veiligheid op de hoogte gesteld.

De coördinator sociale veiligheid begeleidt de gepeste leerling(en) en de pester(s) en betreft de klas bij het aanpakken van het pestgedrag. Vanaf de start van onderstaande aanpak wordt de directeur van de school geïnformeerd en waar noodzakelijk betrokken bij het proces.

Het plan van aanpak is als volgt:

Stap 1:

Individuele gesprekken met de betrokken leerlingen. Het gesprek met de pester(s) heeft o.a. een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen de gestelde termijn worden schriftelijk vastgelegd. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd.

De coördinator sociale veiligheid bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen uit de groep hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

Stap 2:

De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht en coördinator sociale veiligheid binnen een termijn van 4 weken. Pestincidenten worden vastgelegd. Hiervan wordt een kort verslag gemaakt in ParnasSys.

Stap 3:

Als het pestgedrag niet stopt, volgt na 4 weken een tweede gesprek met pester(s) én ouders van deze leerling(en). Zij krijgen 4 weken om hun gedrag aan te passen. Indien nodig wordt er (externe) begeleiding ingezet om tot gedragsverandering te komen. Eventueel wordt een tijdelijke time-out aan de pester(s) opgelegd.

Stap 4:

Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een tijdelijke schorsing aan de pester(s) opgelegd. Dit zal middels een brief aan ouders worden bevestigd en hierover wordt het bestuur geïnformeerd.

Stap 5:

Indien het pestgedrag aanhoudt, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s). De school volgt hierbij het "protocol time-out, schorsing en verwijdering".

Stappenplan aanpak pesten

	Rol groepsleerkracht	Rol coördinator sociale veiligheid
Signaleren/melding <i>Er wordt pestgedragesignaleerd.</i>	Is eerste aanspreekpunt. Voert gesprekken met de betrokken partijen en maakt afspraken. Stelt de coördinator sociale veiligheid op de hoogte.	
	Gesprekken worden geregistreerd in ParnasSys.	Aantekening in ParnasSys binnen “rubrieken”.
Interventies <i>Pestgedrag houdt aan. Stap 1 en 2</i>	Hulp coördinator sociale veiligheid inschakelen. Is aanwezig tijdens het klassengesprek.	Voert individuele gesprekken met de gepeste leerling(en) en de pester(s). Gesprek met de gepeste leerling(en) en pester(s) samen. Leidt het klassengesprek over pesten en de rol van alle leerlingen uit de groep. Voert zo nodig gesprek met de pester(s) én ouders.
	Controleert de naleving van de gemaakte afspraken. Legt bevindingen vast binnen ParnasSys.	Onderhoudt contact met de groepsleerkracht. Gesprekken worden geregistreerd in ParnasSys.
Interventies <i>Pestgedrag houdt aan. Stap 3, 4 en 5</i>		Herhaling gesprek met pester(s) en ouders. Indien nodig inschakelen externe begeleiding. Inzet protocol; “time-out, schorsing en verwijdering”.
Interventies <i>Stap 1 t/m 5</i>	Controleert de naleving van de gemaakte afspraken. Legt bevindingen vast binnen ParnasSys.	Onderhoudt contact met de groepsleerkracht. Gesprekken worden geregistreerd in ParnasSys.
Afronding	Pestgedrag stopt.	Sluit het dossier in ParnasSys.